

Lastensuojelusuunnitelma

Lastensuojelun tarve kunnassa

Lastensuojeluilmoitukset eivät ole yhtä kuin lastensuojelun tarve tai lastensuojelun asiakkuus. Kun kenellä tahansa meistä herää huoli lapsen kohtelusta, olosuhteista tai voinnista, voimme tehdä yhteydenoton sosiaalihuollon viranomaiseen tai lastensuojeluilmoituksen.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on pysynyt vuosia hyvin samalla tasolla. Vuonna 2013 ilmoituksia tuli 1600. Ilmoitusten määrässä oli vuosittaista kasvua vuodesta 2013 vuoteen 2017 asti, jonka jälkeen ilmoitusten määrässä on ollut vaihtelua 2000 ilmoituksen molemmin puolin.

Lastensuojelun asiakkuus

Alla olevissa kappaleissa on kuvattu lastensuojelun asiakkuudet avohuollossa, sijaishuollossa ja jälkihuollon palveluissa.

Lastensuojelun avohuolto

Lastensuojelun *avohuollon* asiakasmäärä on pysynyt tasaisena useita vuosia ja vuoden 2021 aikana se laski selvästi. Vuonna 2014 asiakasmäärä oli 805 joka on tarkastelujakson 2013 – 2021 suurin asiakasmäärä. Vuodesta 2014 lähtien asiakasmäärässä on ollut laskua siten että asiakasmäärä vuonna 2021 oli 367.

Lastensuojelussa siirryttiin systeemiseen toimintatapaan vuoden 2018 aikana. Työskentelyn tavoitteena on lisätä perheen osallisuutta omassa asiassaan. Systeminen työ perustuu perheenjäsenten ja työntekijöiden välisiin suhteisiin ja kohtaamisiin. Perheen apu ja tuki ovat konkreettisia ja yhdessä suunniteltuja. Työtä tehdään kaikkien perheenjäsenten kanssa ja yhteiseen työskentelyyn kutsutaan myös muut perheen kanssa toimivat tahot (suku, päivähoito, koulu, terveydenhoito jne.).

Väitämme, että avohuollon asiakasmäärän laskua voidaan selittää ainakin osittain systeemisen ajattelu- ja toimintatavan onnistumisella.

Systeminen toimintatapa on laajentunut lastensuojelun sijaishuoltoon ja lapsiperheiden sosiaalihuollon palveluihin. Jälkihuollon tiimi on viimeisimmäksi käynyt systeemisen työn koulutuksen ja ottamassa toimintamallin käyttöönsä.

Lastensuojelun avohuollossa on kuusi (6) tiimiä, joissa työskentelee kaksi sosiaalityöntekijää ja 2-3 sosiaali- tai perheohjaajaa. Tiimi vastaa lastensuojelun asiakkaana olevien lasten ja heidän perheittensä kanssa työskentelystä. Tiimi suunnittelee yhdessä perheen ja muiden toimijoiden kanssa avohuollon tukitoimet ja huolehtii asiakassuunnitelman tekemisestä. Asiakassuunnitelma laaditaan vähintään kerran vuodessa tai lapsen sekä hänen perheensä tarpeitten mukaisesti useammin.

Tiimien tukena ovat johtavat sosiaalityöntekijät (2), jotka toimivat systeemisen toimintatavan mukaisesti konsultoivina sosiaalityöntekijöinä. Lastensuojelussa työskentelevät myös perheterapeutti ja koordinaattori, jotta systeminen työskentely on mahdollista.

Sijaishuolto

Sijaishuollon asiakasmäärä on noussut viime vuodet. Vuonna 2013 (31.12.) huostaanotettuja lapsia oli 114 lasta, vuonna 2021 samana ajankohtana huostaanotettuja lapsia oli 171. Vuonna 2013 oli 19

huostaanottoa ja nouseva trendi huostaanotoissa kasvoi siten, että vuonna 2021 otettiin huostaan 41 lasta. Tällä hetkellä hämeenlinnalaisia lapsia ja nuoria on huostassa ja sijoitettuna enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Huostaanotto ja sijoitus vaikuttavat koko lapsen elämään, mutta sen lisäksi hänen vanhempiinsa, sisaruksiinsa, kaikkiin läheisiin ja ystävyyssuhteisiin. Kuntalaisten kannalta kyseessä on merkittävä kustannus.

Huostassa vuoden aikana olleet 13 – 17 –vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet)

Vuosi	Koko maa	Hämeenlinna	Seinäjoki	FSHKY alue	Riihimäki	Tampere
2017	1,3	2,6	2,1	2,8	2,7	2,5
2018	1,3	2,6	2,2	2,7	2,5	2,6
2019	1,4	2,5	2,3	3,0	2,3	2,8
2020	1,6	2,7	2,0	3,0	2,2	2,9

Hämeenlinnassa erityisesti nuorten huostaanotettujen osuus on korkea, mutta myös ikäryhmissä 0-6 –vuotiaat ja 7-12 –vuotiaat huostaan otettujen määrä on koko maata korkeampi.

Lastensuojelun sijaishuollossa on johtava sosiaalityöntekijä ja kaksi systeemistä tiimiä, joihin kuuluu 2-3 sosiaalityöntekijää ja 1-2 ohjaajaa. Tiimit vastaavat huostaan otettujen ja sijoitettujen lasten, heidän sijaishuoltopaikkojensa ja heidän vanhempiensa kanssa tehtävästä työstä. Sijaishuollossa tehdään lapselle asiakassuunnitelma ja tarvittaessa myös vanhemmalle suunnitelma kuntoutumisen toteuttamiseksi. Sijaishuollon sosiaalityöntekijät ovat omalta osaltaan vastuussa sijaishuoltopaikkojen valvonnasta, olivat sijoituspaikat sitten perhehoitoa tai laitoksia. Lapsen asiakassuunnitelmassa sovitaan mm. lapsen ja hänen läheistensä yhteydenpidosta, muista tukitoimista, varmistetaan että lapsi saa tarvitsemaansa hoitoa, esim. psykiatrista hoitoa, toimintaterapiaa, päihdehoitoa tms. Sijaishuollon tiimit tapaavat lasta ja hänen läheisiään säännöllisesti sijoituksen aikana. Lapsen asiakassuunnitelma tarkistetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa tai tarpeen mukaan useammin.

Sijaishuoltopaikan valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tarpeisiin, huostaanoton ja sijoituksen perusteisiin, perhe- ja sisarussuhteiden sekä lapselle muiden tärkeiden ja läheisten ihmissuhteiden ylläpidon mahdollisuuteen. Entistä enemmän on kiinnitettävä huomiota myös lapsen ja perheen kulttuurisiin erityiskysymyksiin.

Jälkihuolto

Lapsella on oikeus lastensuojelun jälkihuoltoon sijaishuollon päättymisen jälkeen tai kun avohuollon sijoitus on kestänyt kuusi kuukautta. Tavallisesti jälkihuolto alkaa silloin, kun sijoitettuna oleva nuori täyttää 18 vuotta ja jälkihuolto päättyy, kun nuori täyttää 25 vuotta.

Jälkihuollon tiimissä työskentelee kaksi sosiaalityöntekijää ja kolme sosiaaliohjaajaa. Jälkihuollossa olevalle nuorelle tehdään oma asiakassuunnitelma. Nuorta voidaan tukea mm. itsenäistymisessä, asumisessa, opiskelussa, raha-asioiden hoidossa tai harrastuksiin liittyvissä asioissa. Nuoren tukeminen voi tarkoittaa myös perhehoidon jatkumista 18 ikävuoden jälkeen tai tuettua asumista täysi-ikäisenä.